

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 82 PŽ-35/2022-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Jagode Crnokrak, predsjednice vijeća, Dubravke Matas, sutkinje izvjestiteljice i Ane Cvitković, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja POLJOPRIVREDNO PODUZEĆE ORAHOVICA d.o.o., Zdenci (Općina Zdenci), Pustara 1, OIB 70427199569, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Zec i partneri d.o.o., Osijek, protiv tuženika AMARILIS d.o.o. u stečaju, Vinkovci, Kralja Zvonimira 99, OIB 35063921066, kojeg zastupa punomoćnik Marko Pleš, odvjetnik u Osijeku, radi utvrđenja osporene novčane tražbine u iznosu od 4.807.484,78 kn / 638.062,88 EUR, odlučujući o tuženikovoju žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-233/2021-106 od 1. prosinca 2021., 19. rujna 2022.

p r e s u d i o j e

I. Odbija se kao neosnovana tuženikova žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-233/2021-106 od 1. prosinca 2021.

II. Odbija se kao neosnovan tužiteljev zahtjev za naknadu troškova postupka povodom žalbe u iznosu od 62.600,00 kn / 8.308,45 EUR.

Obrazloženje

1. Trgovački sud u Osijeku je pobijanom presudom odlučio:

„I Utvrđuje se tražbina PP ORAHOVICA d.o.o., OIB 70427199569, Pustara 1, Zdenci prema AMARILIS d.o.o. u stečaju, OIB 35063921066, Kralja Zvonimira 99, Vinkovci u iznosu od 4.807.484,78 kn (četirimilijuna osamstosedam tisuća četrinstotinosamdesetčetiri kune i sedamdesetosam lipa) kao tražbina II. višeg isplatnog reda.

II Tuženik je dužan tužitelju nadoknaditi parnični trošak u iznosu od 266.034,37 kn (dvjestošeizdesetšest tisuća tridesetčetiri kune i tridesetsedam lipa) u roku od 8 dana.“

1.1. Prvostupanjski sud navodi da je sporno je li osnovana tužiteljeva tražbina u iznosu od 4.807.484,78 kn, kao tražbina 2. višeg isplatnog reda, a koju je osporio tuženikov stečajni upravitelj te u odnosu na koju je rješenjem prvostupanjskog suda St-485/2019 od 29. rujna 2020. tužitelj upućen pokrenuti parnicu radi utvrđenja njezine osnovanosti.

1.2. U obrazloženju se, u bitnom, navodi:

- da je iz vlasničkog lista od 1. kolovoza 2011. (u daljnjem tekstu: Vlasnički list od 1. kolovoza 2011.) vidljivo da Gašparić d.o.o. kao prodavatelj prenosi vlasništvo nad merkantilnom pšenicom roda 2011. standardne kvalitete 1.300.000,00 kg na tužitelja kao kupca, paritet fco utovareno u vozilo kupca, te da je roba uskladištena u tuženikovom silosu,

- da je tužitelj platio predmetnu pšenicu prodavatelju Gašpariću d.o.o.,

- da je tužitelj po Vlasničkom listu od 1. kolovoza 2011. tražio od tuženika da za 2. studenog 2011., 17. studenoga 2011. i 23. studenoga 2011. otvori nalog za utovar pšenice koja se nalazi u tuženikovom skladištu te da je na dispoziciji od 16. studenoga 2011. navedeno da „zbog tehničkih razloga do daljnjeg ne možemo vršiti otpremu sa žigom i potpisom Amarilis d.o.o.“,

- da je iz teretnih listova Poljoprivredno gospodarstvo Šteger vidljivo da 2. studenog 2011. nije bilo utovara te da je 17. studenoga 2011. utovar odgođen zbog kvara na silosu,

- da je između tuženika kao prodavatelja i Gašparića d.o.o. kao kupca sklopljen Sporazum od 19. rujna 2011. (u daljnjem tekstu: Sporazum) sadržaj kojeg je i vlasnički list prema kojem Gašparić d.o.o. prenosi odnosno vraća u vlasništvo navedenu pšenicu tuženiku, a koja roba da je uskladištena kod tuženika.

1.3. Iz činjenice da je tužitelj u tri navrata od tuženika tražio utovar predmetne pšenice, što je tuženik odbio pravdajući se fumigacijom odnosno tehničkim kvarovima (a ne vlasništvom nad predmetnom pšenicom), prvostupanjski sud je zaključio da su Sporazum i vlasnički list antidatirani. U prilog tome da je tuženik tek u podnesku od 7. prosinca 2011. obavijestio tužitelja da Gašparić d.o.o. u njegovom skladištu nema pšenice roda 2011. Također, da tuženik nije dokazao da je 1. kolovoza 2011. između njega kao prodavatelja i Gašparića d.o.o. kao kupca sklopljen ugovor o kupoprodaji pšenice s pridržajem prava vlasništva.

1.3.1. Pritom je ocijenio neosnovanim tuženikov navod da tužitelj nikada nije postao vlasnikom pšenice jer nije stekao neposredan posjed iste budući da iz izvedenih dokaza proizlazi da je tužitelj vlasništvo pšenice stekao od Gašparića d.o.o. temeljem Vlasničkog lista od 1. kolovoza 2011. te jer ugovor o kupoprodaji s pridržajem prava vlasništva između tuženika i Gašparić d.o.o. nema zakonom predviđeni oblik.

1.4. Slijedom iznesenih razloga prvostupanjski sud je zaključio da je tužitelj vlasnik 1.300.000,00 kg merkantilne pšenice roda 2011. godine standardne kvalitete te da je tuženik, budući da se sporna pšenica više ne nalazi u njegovom posjedu, dužan nadoknaditi njezinu protuvrijednost odnosno 2.158.650,00 kn (po računu-otpremnicu 11-00168 od 1. kolovoza 2011.).

1.5. Konačno, da je iz tužiteljeve prijave tražbine od 19. ožujka 2020. vidljivo da je pravna osnova njegove tražbine naknada štete o kojoj se vodi predmetni parnični postupak te da se navedena tražbina odnosi na glavnica u iznosu od 2.158.650,00 kn, kamatu na glavnica u iznosu od 2.116.072,28 kn te na parnične troškove u iznosu od 532.762,50 kn (koje je tužitelj po pravomoćnosti prvostupanjske presude broj P-1732/2011 naplatio od tuženika) odnosno ukupno iznos od 4.807.484,78 kn. Budući da se tužitelj po presudi prvostupanjskog suda P-1732/2011 naplatio i za parnične troškove, na temelju odredbe članka 154. stavka 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19), prvostupanjski sud je dosudio tužitelju daljnje parnične troškove u iznosu od 266.034,37 kn.

2. Tuženik je protiv presude pravovremeno podnio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi ističe da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredbe članka 354. stavka 2. točke 11. Zakona o parničnom postupku. U tom pogledu navodi da pobijana presuda ne sadrži razloge o prigovoru zastare, istaknutom na ročištu koje je održano 16. studenog 2021., te prigovoru nedostatka njegove pasivne legitimacije pri čemu ističe da s tužiteljem nije nikada bio u poslovnom odnosu.

2.1. Što se tiče obveznog pravnog odnosa njega i Gašparića d.o.o. navodi da je on bio vlasnik predmetne pšenice koju je prodao Gašpariću d.o.o. te da je bio njegov skladištar. Međutim, da ima pravo zadržanja, u smislu odredbe članka 72. Zakona o obveznim odnosima, zbog toga što Gašparić d.o.o. nije platio kupljenu robu. S tim u vezi, ukazuje i na pridržaj prava vlasništva, u smislu odredbe članka 462. Zakona o obveznim odnosima. Naglašava da su on i Gašparić d.o.o. sklopili Sporazum kojim se raskida kupoprodajni odnos, stavlja izvan snage Vlasnički list od 1. kolovoza 2011. te da je pšenica vraćena u njegovo (tuženikovo) vlasništvo budući da tužitelj nije platio pšenicu Gašpariću d.o.o..

2.2. Glede obveznog pravnog odnosa tužitelja i Gašparića d.o.o. naglašava da tužitelj nije platio Gašpariću d.o.o. Naime, da su izjave o prijeboju između Gašparića d.o.o. i tužitelja sklopljene 11 dana nakon sklapanja Sporazuma. Također, da za prijeboj tražbina između Gašparića d.o.o. i tužitelja nije ispunjena pretpostavka utuživosti jer tužiteljeva tražbina prema Gašpariću d.o.o. nije bila dospjela. Stoga da je, budući da Gašparić d.o.o. nije izjavio da održava ugovor na snazi, došlo do raskida ugovora po samom zakonu. Osim toga budući da se radi o trgovačkom ugovoru da je tužitelj svoju obvezu prema Gašpariću d.o.o., u smislu odredbe članka 174. Zakona o obveznim odnosima, mogao ispuniti najkasnije do 30. kolovoza 2011., a ne 30. rujna 2011. U tom pogledu da je tužitelj postupio protivno odredbi članka 10. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima. Stoga, zaključuje da subjekt odgovornosti za štetu mogu biti tužitelj i Gašparić d.o.o., a ne on.

2.3. Naglašava da je, kod toga da je tužitelj u postupku izvansudske ovrhe naplatio tražbinu u cijelosti, pravno nelogično da mu je pobijanom presudom priznat status vjerovnika te da mu je priznata odnosno utvrđena tražbina 2. višeg isplatnog reda. Pozivajući se na razloge obrazloženja rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revt-563/2016-2 od 15. svibnja 2019., koje je doneseno u ovoj pravnoj stvari, smatra da je prvostupanjski sud propustio primijeniti odredbu članka 118. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te odbiti tužbeni zahtjev. Navedeno s obzirom na to da je tužitelj bio u ugovornom odnosu s Gašparićem d.o.o. kao nevlasnikom pokretne stvari. Pritom, da tužitelju kao stjecatelju navedena pokretna stvar nije bila predana u neposredni posjed slijedom čega da se ne može legitimirati kao njezin vlasnik. Konačno, predlaže preinačiti pobijanu presudu podredno da ovaj sud, na temelju odredbe članka 366.a Zakona o parničnom postupku, sam provede postupak. Zahtijeva naknadu troškova postupka povodom žalbe u iznosu od 85.116,94 kn.

3. Tužitelj je podnio odgovor na žalbu u kojem osporava tuženikove žalbene navode. Posebno dovodi u pitanje vjerodostojnost ugovora o kupoprodaji merkantilne pšenice kojim je tuženik kao prodavatelj pridržao pravo vlasništva na predmetnoj pšenici. Navedeno budući da je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 12. prosinca 2011., a da je predmetni ugovor spomenut tek u tuženikovom podnesku od 27. svibnja 2013. Također, da na to upućuju i iskaz tuženikovog zakonskog zastupnika i sadržaj Sporazuma. Naglašava da sve i da je takav ugovor sklopljen da ne bi imao učinak prema tužitelju kao poštenom stjecatelju imajući u vidu odredbu članka 462. stavka 3. Zakona o obveznim odnosima. Osim toga, da je nedopušteno tuženikovo pozivanje na pravo zadržanja tek u žalbenom stadiju postupka. Zahtijeva naknadu troškova postupka povodom žalbe u iznosu od 62.600,00 kn.

4. Žalba nije osnovana.

5. Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu na temelju odredaba čl. 365. st. 1. i 2. te čl. 381. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 148/11 i 25/13; u daljnjem tekstu: ZPP), u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede postupka iz odredaba članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

6. Predmet spora je tužiteljev zahtjev za utvrđenje osnovanosti njegove tražbine u iznosu od 4.807.484,78 kn, kao tražbine 2. višeg isplatnog reda, a koja mu je osporena u stečajnom postupku nad tuženikom.

7. Prije svega, što se tiče dosadašnjeg tijeka postupka u ovoj pravnoj stvari, iz spisa proizlazi:

- da je prvostupanjski sud donio presudu P-1732/2011 od 4. srpnja 2013. (u daljnjem tekstu: prva prvostupanjska presuda) koja je potvrđena presudom ovog suda poslovni broj PŽ-8147/2013 od 20. rujna 2016. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda) na temelju koje je tužitelj namirio svoju tražbinu,

- da su prva prvostupanjska presuda i drugostupanjska presuda ukinute rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske Revt-563/2016 od 15. svibnja 2019. te da je predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje,
- da je rješenjem prvostupanjskog suda poslovni broj St-485/2019 od 6. veljače 2020. nad tuženikom otvoren stečajni postupak,
- da je tužitelj prijavio tražbinu u stečajnom postupku nad tuženikom u iznosu od 4.807.484,78 kn,
- da je prvostupanjski sud donio presudu P-349/2020-91 od 16. veljače 2021. (u daljnjem tekstu: druga prvostupanjska presuda) kojom je odbio tužbeni zahtjev,
- da je rješenjem ovog suda PŽ-1991/2021 od 26. srpnja 2021. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje) ukinuta druga prvostupanjska presuda i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje te da je nakon toga prvostupanjski sud donio pobijanu presudu.

7.1. U odnosu na žalbene navode da je, s obzirom na to da je tužitelj u postupku izvansudske ovrhe naplatio tražbinu u cijelosti, pravno nelogično da mu je pobijanom presudom priznat status vjerovnika te da mu je priznata odnosno utvrđena tražbina 2. višeg isplatnog reda, upućuje se tuženika na razloge drugostupanjskog rješenja ovog suda donesenog ranije u ovoj pravnoj stvari (list 327.-332. spisa).

8. Glede žalbenog razloga pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ističe se da je u ovom stadiju postupka između stranaka nesporno da su tuženik u ugovornoj ulozi prodavatelja te Gašparić d.o.o. u ugovornoj ulozi kupca sklopili ugovor o kupoprodaji pšenice (u daljnjem tekstu: Ugovor o kupoprodaji 1) predmet kojeg je bila merkantilna pšenica roda 2011. godine, standardne kvalitete, u količini od 1.300.000,00 kg.

8.1. Nakon toga Gašparić d.o.o. u ugovornoj ulozi prodavatelja te tužitelj u ugovornoj ulozi kupca sklopili su ugovor o kupoprodaji (u daljnjem tekstu: Ugovor o kupoprodaji 2) pri čemu je predmet i tog ugovora bila navedena pšenica. Pritom, iz Vlasničkog lista od 1. kolovoza 2011. (list 4. spisa) je vidljivo da Gašparić d.o.o. kao prodavatelj prenosi vlasništvo nad merkantilnom pšenicom roda 2011. standardne kvalitete 1.300.000,00 kg na tužitelja kao kupca, paritet fco utovareno u vozilo kupca, te da je roba uskladištena u tuženikovom silosu.

9. Što se tiče stjecanja prava vlasništva na pokretninama na temelju pravnog posla, odredbom članka 115. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 90/10; u daljnjem tekstu: ZVDSP) propisano je da na temelju valjanoga pravnoga posla kojemu je cilj stjecanje vlasništva prelazi vlasništvo s dotadašnjega vlasnika na stjecatelja, a na način određen zakonom. Odredbom članka 116. stavka 1. tog Zakona propisano je da se vlasništvo pokretne stvari stječe predajom te stvari stjecatelju u samostalan posjed na temelju valjano očitovane volje dotadašnjega vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja, ako zakonom nije određeno drukčije.

10. Jedna od pretpostavki za stjecanje prava vlasništva na pokretninama na temelju pravnog posla, uzimajući u obzir citirane odredbe (točka 9. ove presude), je vlasništvo prednika. Iz Sporazuma između tuženika i Gašparić d.o.o. od 19. rujna 2011. (list 19. spisa), saslušanja tužiteljevog zastupnika po zakonu Darka Dukarića, tuženikovog zastupnika po zakonu Željka Alerića i zastupnika po zakonu Gašparić d.o.o. Aleksandra Gašparića (list 33. i 34. spisa) proizlazi da Gašparić d.o.o. nije stekao vlasništvo predmetne pšenice.

11. Unatoč tome tužitelj kao kupac predmetne pšenice od Gašparića d.o.o., kao nevlasnika, je mogao steći pravo vlasništva na temelju zakona i to odredaba članka 118. stavaka 1.-3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 90/10; u daljnjem tekstu: ZVDSP) kojima je propisano:

- tko je u dobroj vjeri stekao samostalni posjed pokretne stvari na temelju naplatnoga pravnog posla sklopljenoga radi stjecanja prava vlasništva s posjednikom kojem ta stvar ne pripada, ili koji nije ovlašten njome tako pravno raspolagati, stekao je vlasništvo te stvari,

- stjecatelj iz stavka 1. ovoga članka je stekao vlasništvo stvari u trenutku stjecanja samostalnoga posjeda ako mu je stvar predana u neposredni posjed ili se već otprije nalazi kod njega,

- stjecatelj je bio u dobroj vjeri ako u trenutku zaključenja posla, a ni u trenutku primanja neposrednoga posjeda, nije znao niti je s obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga posumnjati u to da stvar pripada otuđivatelju.

12. Budući da pobijana presuda nema razloga o ispunjenju navedenih pretpostavki za tužiteljevo stjecanje prava vlasništva to nema razloga o odlučnim činjenicama, a slijedom čega je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredbe članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a.

13. S tim u vezi, Gašparić d.o.o. nije bio posjednik kojem ta stvar ne pripada, u smislu odredbe članka 118. stavka 1. ZVDSP-a, ali navedenu okolnost valja razmotriti uzimajući u obzir cjelokupnu činjeničnopravnu situaciju te pravna shvaćanja koja je Ustavni sud Republike Hrvatske iznio:

a) u odluci broj U-III-5989/2013 od 9. veljače 2016.:

„...pravna sigurnost-zajedno s načelom supremacije prava podrazumijeva da je pravo stvoreno kako bi se primjenjivalo u praksi na konkretne životne situacije. Iako je apstraktno vrednovanje samog zakonodavstva važno za ostvarenje načela vladavine prava ..., kategoričnost objektivnog prava nikako ne znači da se pravna pravila smiju primjenjivati na konkretne životne situacije toliko nefleksibilno, mehanički i slijepo da postaje nemoguće uvažavati imperativne razumnosti i pravičnosti. U svakom takvom slučaju uvijek će biti riječ o pretjeranom formalizmu protivnom Ustavu...“.

b) u odluci broj U-III-4552/2015 od 1. lipnja 2016.:

„...Ustavni sud ponavlja da postupci pred sudovima moraju biti u skladu s vladavinom prava, koja se može poistovjetiti i s dobrim radom pravosuđa, pa bi prava zajamčena Ustavom i međunarodnim pravnim aktima koja obvezuju Republiku

Hrvatsku, bila iluzorna i teorijska, a ne stvarna i učinkovita, kad ne bi postojala obveza sudbene vlasti da u postupku primijeni sva postupovna i materijalnopravna jamstva pravičnog suđenja koja su u tom smislu i propisana, kao i obveza da svoje odluke obrazloži...".

13.1. U tom kontekstu mora se vrednovati da je tuženik kao posjednik navedene pšenice suglasio s prijenosom vlasništva predmetne pšenice na tužitelja. Naime, tuženikov zastupnik po zakonu Željko Alerić je potpisao Vlasnički list od 1. kolovoza 2011., što proizlazi iz sadržaja tog vlasničkog lista, a što su u svojim iskazima potvrdili Darko Dukarić, tužiteljev zastupnik po zakonu, i Aleksandar Gašparić, zastupnik po zakonu Gašparića d.o.o. (list 33. i 34. spisa).

13.2. S tim u vezi, glede okolnosti koje su vezane uz postojanje tužiteljeve dobre vjere prilikom sklapanja Ugovora o kupoprodaji 2, ističe se da je iz isprava u spisu nedvojbeno da tužitelja kao stjecatelja predmetne pšenice nitko nije upozorio na moguće stjecanje od nevlasnika slijedom čega nije imao razloga na to posumnjati. Također, iz izvedenih dokaza se ne može zaključiti da tužitelj nije bio u dobroj vjeri odnosno iz njih proizlazi da tužitelj nije znao te da s obzirom na okolnosti nije imao dovoljno razloga posumnjati u to da predmetna pšenica pripada otuđivatelju Gašpariću d.o.o. U prilog tome ide i tužiteljevo ponašanje nakon sklapanja Ugovora o kupoprodaji 2 odnosno činjenica da je ispunio obvezu na isplatu kupoprodajne cijene iz tog ugovora. Naime, suprotno žalbenim navodima, navedena tužiteljeva obveza je prestala prijebojem što je u svojem iskazu potvrdio Aleksandar Gašparić, zastupnik po zakonu Gašparića d.o.o. (list 34. spisa).

14. Što se tiče tužiteljevog stjecanja posjeda predmetne pšenice ukazuje se na odredbe:

a) članka 10. stavaka 1. i 2. ZVDSP-a kojima je propisano da je posjednik osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari te da je neposredni posjednik onaj tko svoju faktičnu vlast izvršava osobno ili posredovanjem pomoćnika u posjedovanju,

b) članka 12. stavka 1. ZVDSP-a kojom je propisano da posjed nema onaj tko ne izvršava nikakvu svoju vlast glede neke stvari,

c) članka 14. stavka 1. ZVDSP-a kojom je propisano da se posjed prenosi predajom same stvari ili sredstva kojim stjecatelj ima vlast na stvari, a predaja je izvršena čim se stjecatelj s voljom prenositelja nađe u položaju izvršavati vlast glede stvari.

14.1. Iz tužiteljevih dopisa od 28. listopada 2011., 16. studenog 2011. i 22. studenog 2011. (list 28.-31. spisa) proizlazi da je tužitelj pozivao tuženika na predaju predmetne pšenice. Pritom, na tužiteljevom dopisu od 16. studenog 2011. (list 29. spisa) sadržana je izjava da tuženik ne može zbog tehničkih razloga vršiti otpremu, a uz koju izjavu je naznačen potpis i tuženikov pečat. Dakle, od sklapanja Ugovora o kupoprodaji 2 i potpisivanja Vlasničkog lista od 1. kolovoza 2011. od strane zastupnika po zakonu tužitelja, tuženika i Gašparića d.o.o. pa do 16. studenog 2011. odnosno dana navedene tuženikove izjave, tuženik nije problematizirao tužiteljevo pravo vlasništva na predmetnoj pšenici.

14.2. Imajući u vidu navedena utvrđenja zaključuje se da tuženik, nakon sklapanja Ugovora o kupoprodaji 2, glede predmetne pšenice nije izvršavao nikakvu svoju vlast na stvari odnosno da je bio tužiteljev pomoćnik u posjedovanju. Naime, predajom Vlasničkog lista od 1. kolovoza 2011., imajući u vidu okolnost da je predmet kupoprodaje pšenica i to u količini od 1.300.000,00 kg, može se smatrati da je na tužitelja prenesen posjed, u smislu odredbe članka 14. stavka 1. ZVDSP-a.

15. Što se tiče tuženikovog prava zadržanja na predmetnoj pšenici na postojanje kojeg se ukazuje u žalbi ističe se da je iz ugovora o kupoprodaji merkantilne pšenice, kojeg je tuženik priložio uz podnesak od 27. svibnja 2013. (list 119. spisa), razvidno da je sklopljen između tuženika u ugovornoj ulozi prodavatelja i Gašparića d.o.o. u ugovornoj ulozi kupca te da je ugovoreno da tuženik zadržava pravo vlasništva na predmetnoj pšenici.

15.1. Međutim, tužitelj je u podnesku od 6. lipnja 2013. (list 126. spisa) i na ročištu za glavnu raspravu koja je održana 28. siječnja 2021. (list 280.-282. spisa) izričito i argumentirano osporio vjerodostojnost tog ugovora. U prilog osnovanosti tužiteljevog osporavanja ide okolnost da tuženik ni na koji način nije otklonio navedeni tužiteljev prigovor pri čemu valja imati u vidu da je tuženik navedeni ugovor priložio te se na pravo zadržanja predmetne pšenice pozvao (tek) uz podnesak od 27. svibnja 2013. (list 116.-124. spisa), dakle 1 godinu i 5 mjeseci nakon podnošenja tužbe. Stoga ovaj sud ocjenjuje da priloženi ugovor nije vjerodostojan slijedom čega se nameće zaključak da tuženik i Gašparić d.o.o., prilikom sklapanja Ugovora o kupoprodaji 1, nisu ugovorili tuženikovo pravo zadržanja na predmetnoj pšenici.

15.2. Ne smije se zanemariti da tuženik u žalbi nije dovodio u pitanje zaključak prvostupanjskog suda o tome da su antidatirani Sporazum i vlasnički list kojima Gašparić d.o.o. prenosi odnosno vraća spornu pšenicu u tuženikovo vlasništvo. Ukoliko se i ne prihvati zaključak prvostupanjskog suda da su antidatirani Sporazum i vlasnički list, kod toga da su na temelju odredaba članka 118. ZVDSP-a ispunjene pretpostavke za tužiteljevo stjecanje prava vlasništva na predmetnoj pšenici, sklapanje navedenih pravnih poslova nema pravni učinak prema tužitelju.

16. Ističe se da se odredbom članka 48. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 85/10-pročišćeni tekst) jamči pravo vlasništva. Također, odredbom članka 1. Protokola 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ broj 6/99-međunarodni dio) propisano je da svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva te da se nitko ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

16.1. S tim u vezi:

a) u odluci Ustavnog suda U-IIIB-1373/2009 od 7. srpnja 2009. („Narodne novine“ broj 88/09) je navedeno:

„...Ustavni sud podsjeća na svoje ustaljeno stajalište da se vlasništvo u smislu članka 48. stavka 1. Ustava »mora vrlo široko tumačiti«, jer obuhvaća »načelno sva imovinska prava« (v., primjerice, odluke Ustavnog suda broj: U-III-661/1999 od 13.

ožujka 2000.; U-III-72/1995 od 11. travnja 2000.; U-III-551/1999 od 25. svibnja 2000.; U-III-476/2000 od 14. lipnja 2000., itd.), što uključuje i gospodarske interese koji su po naravi stvari vezani uz imovinu, ali i legitimna očekivanja stranaka da će njihova imovinska prava, zasnovana na pravnim aktima, biti poštivana, a njihovo ostvarenje zaštićeno...“,

b) u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske Rev-x 559/2015-4 od 6. ožujka 2019. je navedeno da:

„Stoga, iako bi prema pravnom shvaćanju ovoga suda objekt zaštite iz čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ broj: 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10; dalje: Konvencija) u širem smislu mogla biti i ugovorna prava, u predmetnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, kada se u odnosu na prednike tužiteljice nisu ispunile pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću, tada nije moguće prihvatiti navode revizije da je tužiteljica imala legitimna očekivanja, odnosno „vlasništvo“ u smislu čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.“,

c) u odluci Europskog suda za ljudska prava Gavella protiv Hrvatske Zahtjev br. 33244/02 je navedeno:

- vlasništvo može biti postojeće vlasništvo ili imovina, uključujući potraživanja, u odnosu na koja podnositelj zahtjeva može tvrditi da ima barem „legitimno očekivanje“ (koje mora biti konkretnije naravi od same nade) da će biti ostvarena, to jest, da će dobiti djelotvorno uživanje prava vlasništva,

- nikakvo „legitimno očekivanje“ ne može biti u igri kad ne postoji potraživanje za koje je dostatno utvrđeno da je imovina,

- pitanje koje prvo treba ispitati jest jesu li okolnosti predmeta, razmotrene u cjelini, na podnositelju zahtjeva dodijelile pravo na materijalni interes zaštićen člankom 1. Protokola br. 1.

17. Slijedom iznesenih činjeničnopravnih utvrđenja i zaključaka te pravnih shvaćanja ovaj sud zaključuje da je tužitelj ima dostatan vlasnički interes koji bi predstavljao vlasništvo te da je imao legitimnih razloga očekivati uživanje svojih vlasničkih prava.

18. Što se tiče pravne osnove tužbenog zahtjeva, prema ocjeni ovog suda, radi se o izvanugovornoj odgovornosti za štetu. Odredbom članka 1045. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05 i 41/08; u daljnjem tekstu: ZOO) propisano je da tko drugome prouzroči štetu dužan je naknaditi je ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje. Pretpostavke odgovornosti za štetu su: subjekti obveznog odnosa odgovornosti za štetu odnosno štetnik i oštećenik, štetna radnja štetnika, šteta, uzročna veza između štetne radnje i štete te protupravnost štetne radnje.

18.1. Tužitelj je bio kupac predmetne pšenice od prodavatelja Gašparića d.o.o. Tuženik, iako je njegov zastupnik po zakonu zajedno sa zastupnicima po zakonu tužitelja i Gašparića d.o.o. potpisao Vlasnički list od 1. kolovoza 2011., nije bio s tužiteljem u obveznopravnom odnosu u užem smislu. Naime, tuženik je pristao da kod njega bude uskladištena predmetna pšenica te je on, u odnosu prema tužitelju,

bio u pravnom položaju pomoćnika u posjedovanju (vidi točke 14., 14.1. i 14.2. ove presude).

18.2. S obzirom na to da je tuženik odbio predati predmetnu pšenicu tužitelju te imajući u vidu da se pšenica više ne nalazi u tuženikovom posjedu to je tužitelju nastala šteta odnosno došlo je do umanjenja njegove imovine u visini vrijednosti predmetne pšenice koja je nesporno iznosila 2.158.650,00 kn. Pritom, iz prijave tužiteljeve tražbine u stečajnom postupku nad tuženikom je razvidno da se preostali iznos njegove tražbine odnosi na kamatu na glavicu u iznosu od 2.116.072,28 kn te na parnične troškove u iznosu od 532.762,50 kn.

18.3. Između tuženikovog odbijanja predati tužitelju predmetnu pšenicu i tužitelju nastale štete postoji uzročna veza pri čemu navedeno tuženikovo propuštanje predstavlja protupravnu štetnu radnju. Naime, budući da tuženik (pomoćnik u posjedovanju) nije izvršavao nikakvu svoju vlast glede stvari to ju je bio dužan, u svako doba, predati tužitelju (vlasniku). Napominje se da je za postojanje protupravnosti dovoljno da je štetnom radnjom povrijeđeno neko pravilo koje spada u pravni poredak te se ne uzima u obzir stav štetnika prema štetnoj radnji odnosno prema nanesenoj šteti.

19. Konačno, što se tiče tuženikovog prigovora zastare napominje se da je Ugovor o kupoprodaji 2 sklopljen 1. kolovoza 2011. te da je tužitelj podnio tužbu 22. prosinca 2011. Nakon toga, rješenjem prvostupanjskog suda St-485/2019 od 6. veljače 2020. nad tuženikom je otvoren stečajni postupak te je tužitelj 9. srpnja 2020. u navedenom stečajnom postupku, radi iste tražbine, podnio prijavu prvostupanjskom sudu (list 229.-234. spisa).

19.1. Odredbom članka 241. ZOO-a propisano je da se zastara prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja tražbine. Odredbama članka 245. stavaka 3., 4. i 6. ZOO-a propisano je:

- kad je prekid zastare nastao podnošenjem tužbe ili pozivanjem u zaštitu, ili isticanjem prijeboja tražbine u sporu, odnosno prijavljivanjem tražbine u nekom drugom postupku, zastara počinje teći iznova od dana kad je spor okončan ili završen na neki drugi način (stavak 3.),
- kad je prekid zastare nastao prijavom tražbine u stečajnom postupku, zastara počinje teći iznova od dana okončanja toga postupka (stavak 4.),
- zastara koja počinje teći iznova poslije prekida navršava se kad protekne onoliko vremena koliko je zakonom određeno za zastaru koja je prekinuta (stavak 6.).

19.2. Od sklapanja Ugovora o kupoprodaji 2 do podnošenja tužbe proteklo je nešto manje od 5 mjeseci. Podnošenjem tužbe je došlo do prekida zastare pri čemu je tužitelj, nastavno na parnični postupak, prijavio tražbinu i u stečajnom postupku nad tuženikom. Dakle, od podnošenja tužbe zastara nije niti počela ponovno teći zbog čega promjena pravne osnove tužbenog zahtjeva ne bi bila od utjecaja na zastaru. Stoga, protivno tuženikovom shvaćanju, nije došlo do zastare tužiteljevog zahtjeva.

20. Slijedom navedenog, na temelju odredaba članka 368. stavka 1. i članka 373.a stavaka 1. i 3. ZPP-a, odlučeno je kao u točki I. izreke ove presude.

21. Tužiteljev zahtjev za naknadu parničnih troškova povodom žalbe nije bio potreban u smislu odredbe članka 155. stavka 1. ZPP-a zbog čega je odlučeno kao u točki II. izreke ove presude.

Zagreb, 19. rujna 2022.

Predsjednica vijeća
Jagoda Crnokrak

Broj zapisa: **eb312-ebfdb**

Kontrolni broj: **094c6-81985-47dd8**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=JAGODA CRNOKRAK, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.